

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési felhívás.

Midőn a „Közérdek”-et politikai lappá alakítottuk át, azt reméltük, hogy a hazai általános politikai közélet eleven, fejlődést és haladást teremtő munkájából vehetjük ki első sorban a minket megillető részt. Alig kezdtünk azonban e nehéz, de lelkesítő feladathoz, azonnal észre kellett vennünk, hogy nekünk nemcsak munkálni, hanem ennél még fokozottabb erővel védeni is kell magunkat oly politikai és nemzetiségi irányelvek ellen, melyek — szeriutunk — károsak, sőt veszedelmesek is lehetnek magyar állami és hazafias társadalmi szempontból.

Az olvasó közönség a lefolyt negyed év alatt elegendő bizonyosságot szerezhett arról, hogy mily munkaerőkkel és mily szellemben igyekeztünk teljesíteni felvállalt nehéz kötelességeinket. Így fogjuk jövőre is folytatni, sohase tévesztve szem elől a legfőbb czélt: békés uton megnyerni a széthuzó elemeket a magyar állami eszmének.

E küzdelmünkben erőt a szabadság és igazság eszménye, bátoritást olvasó közönségünk hazafias támogatása nyújt.

Megújítjuk tehát lapunk előfizetési felhívását, kérve olvasóinkat, hogy a „Közérdek”-et támogatni és terjeszteni szíveskedjenek s e végből az új évnegyeden kezdve előfizetéseiket lapunk kiadó hivatalához mielőbb küldjék be.

A „Közérdek” szerkesztősége.

A „Közérdek” előfizetési ára:

Egész évre	6 frt — kr.
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

A „Közérdek” kiadóhivatala.

Vármegyénk tavaszi közgyűléséről.

Alsófehérvármegye közönsége f. é. márczius hó 27-én tartotta meg rendes tavaszi közgyűlését Zeyk Dániel főispán elnöklete alatt. A közgyűlés iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy midőn Miksa Elek megyebizottsági tag vezetése alatti küldöttség élén a főispán a közgyűlési terembe lépett, ennek már minden zege-zuga tömve volt megyebizottsági tagokkal.

Ez alkalommal gyakorolták először alkotmányos jogaikat az újonnan megválasztott román megyebizottsági tagok is, kik a gyűlés kezdete előtt Dr. Hosszu és Dr. Bunea

vezetése alatt testületileg tisztelték a vármegye fő- és alispánjait.

Pont 10 órakor nyitotta meg elnöklő főispán a tanácskozást, mely mindvégig élénk érdeklődés mellett tárgyilagos mederben folyt és a hosszú tárgysorozat daczára már délután 1 órakor véget ért.

Minden vita nélkül vette tudomásul a közgyűlés az állandó választmányok a bizottsági tagok választásáról, a házi pénztár 1895-iki zárszámadásáról, a házi pénztár megvizsgálásáról, a mértékhitelítő hivatal múlt évi zárszámadásáról, az árvaszék által felhasznált irodai szükségletek megtérítéséről, a gyámpénztári mérlegekről, egy alvétel-nőki állás rendszeresítéséről és a megyei levéltár helyiségeinek kiépítéséről szóló előterjesztéseit, majd névszerinti szavazással egyhangulag határozta el, hogy az abrudbányai laktanya vízvezetke költségeinek fedezésére 9.000 frtot vesz fel kölesön a nyugdíj-alapból.

Tárgyalás tárgyát képezte és felszólalások történtek az alispán évi jelentésénél és itt örömmel emlékezünk meg az e tárgynál történt felszólalások egy örvendetes jelenségéről, mely ha gyakran fog ismétlődni, jótékony hatása leend ugy megyénk életére, mint különböző nemzetiségű polgártársaink jövőjére, boldogulására.

Mi mindig azt tartottuk, hogy a vármegye közgyűlési terme azon hely, hol a vármegye életébe befolyással bír, hivatott egyének tárgyilagos hangon és érvekkel tanácskozhatnak a feől, mi módon, mily eszközökkel lehet a törvények biztosítása kereten belül a vármegye népének életet könnyíteni, jobbat, elégedetté tenni. Örömmel jelezhetjük, hogy a most lefolyt közgyűlésen ezen elv fényesen bevált, mert az alispán évi jelentését bíráló Dr. Bunea, Dr. Szempeleán és Dr. Marku román nemzetiségű megyebizottsági tagok, román nyelven tartott, formailag szép beszédekben, tárgyilagosan bírálgatták a jelentést és különösen Dr. Bunea és Márku dr. oly kisebb bajok sanálását kérték, melyek orvoslása már is kiváló gondját képezi a megye intéző köreinek. Dr. Bunea beszédében, mig elismeréssel emlékezik meg a jelentésről, egy kisebb formai hibára hívja föl a közgyűlés figyelmét, melynek orvoslását kéri, dr. Marku pedig a községi utak állapotáról szól kérve, azok javítását, a közgyűlés általános helyeslése mellett.

Nekünk, kik hírlapírói tisztünkől kifolyólag a közgyűlésen jelen voltunk és hallottuk az elhangzott beszédeket, önkénytelenül eszünkbe jutott az őszi gyűlés és örömmel észleltük az akkori és jelenlegi tanácskozáások közötti különbséget, és azt hisszük, a felszólaló urak is átláthatták most, hogy ha tárgyilagos, igazságos mértékkel mérnek, a közgyűlés minden egyes tagja elismeréssel van irántuk, és ha igazságot mondanak, általános helyeslés kíséri szavaikat. Láthatták,

hogy „eláll” kiáltások nem zavarták, általános társalgás nem feszelyezte beszédekben; román szavaikat, daczára, hogy nagyon sokan nem értették teljesen figyelemmel halgatták és miért? mert igazat szóltak, mert észrevételeiket a szőnyegen lévő tárgyból merítették és mert közönségünk teljes mérvben alkotmányos és nagyon jól tudja, hogy mindenkinek megadandó azon joga, melyet részére a törvény biztosít. — De csak is ez.

És vajjon e jelenségből nem látják-e át ez urak is, hogy jobb lenne felbe hagyni a meadó időt rabló és czéltalan nemzetiségi vitákat? Törvényeink ugy is minden nemzetiségnek biztosítják eléggé kulturáját, existenciáját, anyanyelvének használatát; kár tehát fantomok után futni, helyesebb higgadt hangon, tárgyilagosan és igazságosan népünk érdekében velünk együtt kiépíteni mindazt, a mi annak boldogulását „valóban” elősegíti; tegyék meg azt, amit az anyagi erőhöz képest megteszünk mi, és meglátják, hogy az általuk is, saját népük érdekében igazságosan tett működésüknek saját nemzetiségük sokkal több hasznát veendő, mint a gyűlölséget szító, időt rabló, illusorius és igazságtalan nemzetiségi tuhhajtott törekvés.

Nem kevésbbé érdekes tárgy követte az alispán évi jelentését: a verespataki járási főszolgabírónak és egy megyei árvaszéki ülnöknek a megválasztása. A verespataki főszolgabírói állásra hárman pályáztak, de az egyik pályázó visszalepven, a kijelölő választmány mindket pályázót jelölte: Imreh Károly marosújvári főszolgabírót és Bójthe Kálmánt zalathnai szolgabírót; az utóbbi is a pályázatát visszavonván, verespataki j. főszolgabíróvá egyhangulag Imreh Károly marosújvári főszolgabíró választatott meg, árvaszéki ülnökké pedig az egyedüli pályázó Benedek Gábor m. pénztári ellenőr; ezzel kapcsolatosan elhatározta a közgyűlés, hogy néh. Damó Vilmos alvinczi főszolgabíró halála feletti részvétét jegyzőkönyvileg megörökíti, a nyugalomba vonult Sáska Sándornak pedig hasznos szolgálatáért elismerését fejezi ki.

Ezután gyors tempóban elfogadta a közgyűlés az állandó választmány által elfogadásra ajánlott vármegyei bérkocsipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletet, megválasztotta az adófelszámolási bizottságba Pogány Jánost és ifj. Winkler Jánost rendes, Vincenti Miksát és Papp Jánost a bánya adó kivető bizottságba, Ajtai Jánost és Moldován Lajost rendes, Képes Ferenczet és Janky Kálmánt póttaggá. Vita nélkül tárgyalta le a tárgysorozat 16—32. pontjait, készségesen megadta Gáspár János első aljegyző, tiszt. főjegyzőnek a kért három havi szabadságidőt és a millenium ünnepélyes diszgyűlésének határnapjául „május hó 12-ét tüzte ki”, egyben a millenium méltó megünneplésére javaslatával czéljából Zeyk

Dániel főispán elnöklete alatt egy szűkebb körű bizottságot küld ki.

Az érdekes gyűlés méltó befejezésül végül elnöklő főispán átadta Török Bertalan vármegyei főjegyzőnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, melylyel az illetőt Ó Felsége az év elején kitüntette.

A nemzetiségi sajtóból.

(—) A magát komolynak tartó nagyszobeni „Tribuna“ a gyulafehérvári törvényszék előtt lefolyt „Patitia-fele büntetés“ végtárgyalása alkalmából a következő gyulafehérvári levelet közli:

Gyulafehérvár, 4/6 márcz. 1896.

A gyulafehérvári tekintetes törvényszék a Pulszky által vásárolt képek mellé még egy gyémántot helyezett a milleniumra, melyet Árpád mi velet nemzete a folyó évben megtartand. Azert nevezem ezt gyémántnak, mert a vádlottak közül felénél több lett elítélve...

És miért ítélték el őket? mert e szegény vádlottak ezelőtt 2 évvel részint a helybeli, részint a tövisi indóházhoz mentek ki a memorandum-perben elítélt „mártiroknak“ elejébe, hogy egy fogadj Istennel üdvözöljék őket és megjelenezzék.

És vajjon egy ilyen keresztényi tett miatt megérdemlik-e, hogy elítéltesse nekik és elítélendő tette, midőn mi elmegyünk üdvözölni azokat, a kik életüket és vagyonukat áldozták fel a nemzetért?

Évenként mily mozgalmakat csinálnak a „magyarok“, és „zsidók“, midőn azon „13 forradalmár“ emléket ünnepelik, kik 1849-ben felakasztattak; mint ünnepeltek őket „a forradalmár Kossuthot“ ki még utolsó órájában sem akarta az alkotmányt elismerni! Behozták őt az országba sok czeremonia, hocus-pocus között, de én nem hallottam és nem is olvastam, hogy

ezen tüntetések bár egy részét is az ügyész perbe fogta, volna és ezeket vajjon miért nem? Szeretném, ha erre a gyulafehérvári kir. ügyész választ adna; én azt hiszem, hogy ő „a magyar igazság szerint“ azt mondana: quod licet Jovi, non licet bovi, én pedig az „oláh igazság“ szerint azt mondom, e közmondást megfordítva kell alkalmazni.

Ha mi azt kiabáltuk volna: éljen Kossuth! bizonyos vagyok benne, hogy az ügyész ur nem emelt volna vádat ellenünk hanem kijelentette volna, hogy jó patrioták vagyunk, és ha közel álltunk volna hozzá, bizonyára vállaink megvereggetve mondta volna: brávo, milyen kár, hogy oláhok vagytok!

Szibión József.

Igy szól a levél, — a Kossuth-cultus és a Patitia-fele scandalum összehasonlítva!

Saját tisztességünk ellen vetenénk, ha ilyen obscén cikkekre bár egy megjegyzést is pazarolnánk.

Ily és ehhez hasonló cikkek közlése már jóval tulmegy a tisztesség határain és ha e levelet még is közöltük, tettük ezt azért, hadd lássa olvasó közönségünk, minő fegyverekkel küzd a „Tribuna“, hogy magát fenntarthassa és önző céljait elérhesse.

Előkészületek a milleniumra.

A Bethlen-főiskola a millenniumon.
— Második közlemény. —

(kp.) IV. Egyik legértékesebb és mind koncepcziójára, mind kivételére nézve nem közönséges millenárius küldeménye a Bethlen-főiskolának egy gyönyörű kivétel keretbe foglalt Krónikás tábla, melyet Váro Ferencz főiskolai tanár tervezett és készített.

Az impozáns diófa keret két és fél méter széles s körülbelül ugyanolyan magas; kétszáz firtet készült a hosszafalusi faragászati is-

kolában s valóságos műremeknek mondható. Az egész különben allegorikus ábrázolás. Két szemben álló tövis (egyiken a két hatytyus Bethlen czimer, a másikon Alsófehérvármegye sikerült czimere) összefonódott gyökerei közt a kollegium különböző időbeli épületei vannak, a törzsből kihajtott ágak közt pedig a gyümölcsök: az iskola alapítói gondnokai, tanárai és tanítványai közül a legkiválóbbaknak fotografái.

A főiskola épületeinek multja és jelene kilencz képben van bemutatva. Ezek közt látható a gyulafehérvári kollegium épülete (jelenleg katonai laktanya), mely 1629—1658-ig volt használatban, Az Apafi fejedelem korabeli nagyenyedi épület nyugoti szárnya, használták 1690—1884-ig. Az apafi-kori épület 1849-beli romjai egykoru fotografia után. Továbbá a kollegium látkepe az Órhegyről 1858-ban, midőn még az épület nagy része romokban hevert. Végre a jelenlegi új épület képe, pár gyűjteménynek és a díszteremnek fotografájával.

A törzsből kinyúló ágak közt a főiskola legnevesebb alapítói, gondnokai, tanárai és tanítványai arcképeiből harminczkilencz van összeállítva. Legfelül van Bethlen Gábor fejedelem sikerült arcképe, a kollegium dísztermében lévő Barabás Miklós-fele díszkép után; a kuratorok közt látható gróf Mikó Imre, báró Kemény Dénes, Zeyk Károly, báró Kemény István stb. főgondnokok fotografái; a professzorok közt van Párizspápai Ferencz, Szász Károly, Zeyk Miklós, Köteles Sámuel, Bodola Sámuel stb.; a főiskola tanítványai közt pedig Bod Péter, Aranka György, Körösi-Csoma Sándor, báró Kemény Zsigmond, gróf Kun Kocsárd, gróf Bethlen János, Báró Kemény Gábor és Zeyk Domokos stb. sikerült arcképei.

A díszes keret a Váro-tervezte krónikás táblát négy oldalt öleli körül. Ez kevés ki-

TÁRCZA.

Alább reprodukáljuk a Török Bertalan m. jegyző tiszteletére rendezett társasvaesora alkalmával kiosztott emléklapot, mely nagyon ügyesen összeállítva az ünnepelt életpályájának főbb fasisait tárja az olvasó elé.

Az emléklap finom velin papíron fűzet alakjában azon rendeleteket közli, melyek főjegyzőnknek és szerkesztőnknek közigazgatási pályáján való haladását jelzik, a második oldal a „Közérdek“ azon számát reprodukálja, melyben Török Bertalan mint szerkesztő, első és (B.) betűvel jelzett cikkét írta.

Kivonat	
Ns. Alsófehérmegyeinek 1867. évi augusztus 8-án tartott bizottmányi gyűlésének jegyzőkönyvéből.	
29. Indítványoztatott tiszteletbeli árvi szék bíráknak: fő- és aljegyzőknak kinevezése, mi is általános pártolásra találván, a gyűlés színen tett ajánlatok folytán a gyűlés egyhangú felkiáltással	
megválasztja:	-----
II. Tiszteletbeli aljegyzőkül:	-----
Török Bertalan,	-----
A kivonatot hitelesíti Nagy-Enyeden, 1871. évi október hó 23-án. (P. h.) SLAFKOVITS JAKAB s. k. megyei főjegyző.	

Nemes Alsófehérmegye főispánjától.	
1311. éln. 1870.	
Jogász Tkts. Török Bertalan úrnak Nagy-Enyeden.	
A helybeli megyei törvényszéki elnökségnek folyó hó 27-ről 336. éln. szám alatt ide tett előterjesztése folytán Önt ezennel tiszteletbeli megyei aljegyzőnek nevezem ki.	
Miól is azon további utasítással értesitem, miként a törvényszék tulajdonított teendőin — eddig szerzett esmeretei által segítettő — hit letétel és szolgálatának minél előbbi megkezdése végett, főbíró és törvényszéki elnök tkts. Joksmán Nándor úrnál magát jelenteni ne készen.	
Nagy-Enyed, 1870. évi aug. 30-án. POGÁNY GYÖRGY s. k. főispán.	
Hogy t. Török Bertalan úr fenni minőségében az előirt hivatali hitet letette mai napon, ezennel hivatalosan bizonyítom.	
N.-Enyeden, 1870-iki szeptember 8-án. JOKSMÁN NÁNDOR s. k. főbíró elnök.	

14-872. Bizt. Szám.		Alsófehérmegye Főispánja.	
Tekintetes Török Bertalan úrnak.		210. éln. 874.	
Uraságod ezennel értesítetik: hogy Ns. Alsófehérvármegye bizottmánya által, f. 1872. év jan. 30-án kezdőleg tartott gyűlésen közfelkiáltás útján jegyzőnek lett megválasztva. Rendes évi fizetése 600 frt oszt. értékben állapított meg. Különbösen mai napról jelen szám alatt keblbi pénztárnok Miksa Miklós aa. utasítva lett f. 1872. év jan. 31-én a régi illetmények beszüntetése és 1872. év febr. 1-ével az új illetményeknek folyósítása iránt.			
Nemes Alsófehérvármegye Bizottmányától Nagy-Enyeden, febr. 3-án, 1872.			
Pogány György s. k. főispán.	Bogdán Lajos s. k. főjegyző.	Pogány György s. k. főispán.	

Jegyzőkönyv	
Nemes Alsófehérvármegye bizottmányának Nagy-Enyeden, 1874. december 17-én kezdődőleg nagy-klopotivai Pogány György főispán és a Leopold-rend lovagkeresztése ő méltósága elnöklete alatt tartott rendes közgyűlésről.	
127. . . . Főispán ő méltósága Török Bertalant közfelkiáltás által megválasztott főjegyzőnek kijelenti s a hivatali eskü letételére felhívja.	
Nagy-Enyed, 1874. december 30-án. POGÁNY GYÖRGY s. k. főispán.	
TÖRÖK BERTALAN s. k. főjegyző.	

A Ferencz József-rend lovagkeresztjével kitüntetve: 1896. január hó 14-én.	
---	--

egészítéssel hasonmása az 1885-iki budapesti orsz. kiállításra küldött s akkor Várotól készített táblázatnak, mely szakkörökben azon alkalommal is méltó feltűnést keltett volt. — Könnyen áttekinthetőleg az iskola történetét mutatja be, azon anyagi és intellektualis hullámmal, melyeken 1620-tól napjainkig átment. Tehát tulajdonképen a Szathmári-féle munkának és az azt kiegészítő most készülő „Visszatekintésnek” nagy gonddal készített extraktuma.

A táblázat millenárius példányát Szilágyi Géza, iskolánk múlt évben végzett növendéke készítette Fogarasi Béla főisk. tanár vezetése mellett.

Ez a kiemelés, remélhetőleg, mind eredetiségével, mind technikai szépségével fogva méltó föltűnést fog kelteni az orsz. tárlat történelmi csoportjában, a milleniumi ünnepek után pedig a kollegium díszterméenk lesz egyik érdekes látványja.

V., Kisebb arányokban nem kevésbé érdekesek és precíz kivitelűek a főiskola részéről küldendő gymn. statisztikai grafikonok, melyek az orsz. kiállítás középiskolai csoportjának VII. alcsoportjában lesznek bemutatva s a főiskola gymnasiumának individualis viszonyait tüntetik fel kisebb időszakból. Így:

- a) A tanulók honosságát tiz évről, 1885—1894-ig.
- b) A tanulók létszámát 1849—1895-ig.
- c) A tanulók életkorát 1885—1895-ig.
- d) A tanulók előmenetelét 1885—1894-ig.

Ezeket a grafikus táblákat Váro Ferencz és Fogarasi Béla főisk. tanárok készítették. Megemlítendőnek tartjuk, hogy ilyen grafikonokat és térképeket csak az ország legkiválóbb középiskoláitól kért a milleniumi bizottság.

VI. Kiállításra kerül a főiskola jelenlegi épületének 105 frt értékben készült aquarellképe és tervrajzai.

VII. A tanügytörténelmi tárlat csoportjába felkületett egy Norma discendi 1820-ból; a subscriptionali: könyv 1665—1795-ig; a különböző állapotban lévő iskolaépületnek, romoknak eredeti fotográfái, továbbá a gyulafehérvár-nagyenyedi Bethlen-kollegium elhunyt tanárainak lajst-

rom szerinti irodalmi munkássága (bibliografia).

A főiskolai szaktanárok s részben ide küldött biztosok által kiválasztva, tárlatra kerül a regisztárból mintegy negyven drb. értékes tárgy, köztük a becsel gombási lelet egészen.

A főiskolai nagy könyvtárból két régi magyar könyv, egy XVI. századbéli és egy XVII. századbéli. Továbbá Basiriusz Izsáknak, ki II. Rákóczi idejében három évig Gyulafehérvárt tanárkodott, Schema Studiorum cz. nyolcz íves munkája. Ez a mű 1657-ben Gyulafehérvárt nyomtatott s egyetlen eredeti példánya jelenleg az oxfordi Bodleianumban található. Erről az egyetlen eredetiről készítettet a főiskola előjárósága nem réghen tetemes költséggel husz példányt kolotyp másolatban Oxfordban.

Ezek által lesz képviselve a Bethlen főiskola a milleniumi orsz. kiállításon.

Részünkről azt hisszük, hogy ugy a torna-versenyre menő tanulóink, mint a felküldött millenárius tárgyak egyen-egyen és általában méltóan fogják képviselni a nagy-hírű Bethlen-kollegiumot. Hadd legyen megemlegetve az is, hogy főiskolánk millenárius résztvevése iránt nemesak hivatalos, tuczat számba menő leiratok ntján, hanem magánuton, igen előkelő hivatalos helyekről is melegen érdeklődtek, a mi élénk tanubizonyosság a mellett, hogy a Bethlen főiskolát, mind multjánál, mind jelenbeli szereplésénél fogva, hazarészünkön túl is az ország egyik legkiválóbb tanintézetének ismerik el.

Török Bertalan vármegyei főjegyző ünnepeltetése.

Mult számunkban említést tettünk röviden azon ünnepélyekről, melyeket a kitüntetett főjegyzőnek kartársai, tisztelői és barátai rendeztek. Midőn mi a kitüntetésnek első híret vettük, már jeleztük, hogy az őtet ért kitüntetés a miénk is, mert társadalmi tevékenységében oldalánál állunk mi is, a „Közérdek” munkatársai, kiknek vezetője, tanítója ő, lapunk szeretett szerkesztője. Az érdemkereszt átadása alkalmával pedig mi is siettünk hozzá, és társszerkesztője, jó barátja Magyarai Károly dr. vezetése alatt megjelentünk nála mi, a „Közérdek” munkatársai,

levelezői, kiadói, hogy szerencse kívánatainkat neki kifejezzük.

Érzelmünket dr. Magyarai a következőképp fejezte ki:

Kedves barátunk, szeretett munkatársunk és vezérünk!

Barátaidnak és tisztelőidnek azon szorosabb körében, mely a mint trefásan mondani szoktat „a mi becses lapunk” a „Közérdek” megírásában és szerkesztésében részt vesz, koromnál és olykori közreműködésémmel fogva engemet illet meg, hogy mai ünnepeltetésed örömnappján szót emeljek. Te tudhatod legjobban, hogy leküzdhetetlen természeti hajlamaimnál fogva sem a nagyzásra, sem a hízlegésre nem vagyok képes, e rossz szokásomtól ez alkalommal sem tudok megválni.

Mi a te kitüntetésednek azért örülünk, mert abban az erkölcsi világrend előnyére a te közjóra irányuló tevékenységednek a legmagasabb helyről jövő elismerését látjuk. És noha ő Felsője magas kegye a vármegyei közigazgatás szorgalmas és derék munkását jutalmazza meg benned, e kitüntetésből hallgatag a te ügyesen forgatott journalista tolladat is illeti némi rész.

Mert helyesen itéli meg és klasszikus rövidséggel fejezi ki a nagy Verulamii Baco a különböző szellemi működések képző hatását az emberi képességekre, midőn azt mondja, hogy az olvasás tudóssá, az írás szabatos íróvá, a beszélés vitára mindig kész szóokká fejleszti a férfit. Benned is meglátszik e hármass foglalkozási kör harmonicus hatása. Széleskörű olvasottságod képvisit a kényes vagy bonyolultabb ügyek és helyzetek helyes megítélésére, s a legkényesebb eszközök megválasztására; hosszas gyakorlat által kimivelt tollad a gyors és mégis szabatos fogalmazásra; szólási képességed az igaz ügynek kellő megvilágítására és sikeres megvédésére. Mi szerény hírlapírói minőségünknel fogva benned lapunk biztos kezű vezetőjét, a kitartó nemes munka lovagját s a toll hőst szeretjük és tiszteljük, szívből örülünk a téged ért és szellemi munkásságod által kiérdemelt magas kitüntetésnek, mely senkit nem bánt, helyesen gondolkozó hazafit irigységre nem készit, hanem ellenkezőleg, arra buzdít, hogy kötelességeinket a bölcs és lovagias király, a hazaszeretett vármegyénk és magyar szellemű társadalmunk iránt még odaadóbb buzgósággal teljesítsük. Adjon az ég neked, ki a férfi kor alkotó képességének delelő szakában élsz, újabb és újabb sikereket, hosszas és boldog életet. Minket meg, mint eddig jövőre is tarts meg szives baráti hajlamaidban!

A következőkben közöljük Lázár István Bethlen-főtanodai tanár, Nagy-Enyed város képviselőtestületi tagjának beszédét is, melylyel a fáklás menet alkalmával üdvözölte Török Bertalant:

Tisztelt Polgártársunk! Kedves Barátom!

Enyed város közönsége, magában foglalva testületeket és egyleteket, megjelenik ime előtted, hogy megünnepelje ezt a napot, s a nap hőst: Tégedet. Eljötték hozzád, hogy emelkedett hangulatukban tanubizonyoságot tegyenek Te előtted is arról, a mit az ő nagyrabecstülésükben már rég kiérdemeltél. Az az öserő, a mely egy nagy tömeg lelkesedésében megnyilatkozik, hivebben tud tolmácsolni, mint egy ember gyenge szózata; s ha én a nekem jutott bizalom folytán a nagy közönség nevében szólok, ezt főképp azzal a célzattal teszem, hogy a Felsője

46. szám. Nagy-Enyed, 1882. vasárnap november 5. I. évfolyam.

Szerkesztő iroda: A KIADÓHIVATALBAN, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kiadóhivatal: Pollák Mór könyvnyomdája.	KÖZÉRDEK Vegyes tartalmu hetilap	Megjelen minden vasárnapon egy nagy íven. Előfizetői feltételek: Egész évre . . . 4 frt. Fél évre . . . 2 „ Negyed évre . . . 1 „ Hirdetmények díja: 3 hasábos petit sorért 5 kr., belyegőtől 30 kr.
--	--	--

A „Közérdek” olvasóitól.

N.-Enyed, 1882. nov. 5.

Lapunk eddigi szerkesztője, dr. Boros Gábor, a n.-szabeni állami gymnasiumhoz nevezett ki tanárnak. Azt hisszük, hogy olvasóink sokkal inkább érezték annak a szükségét, hogy városunknak és vidékének érdekeinek esetében, sőt állandóan egy a helyszínen — bár fáradalmak és áldozatok árán — tartott külföldre támaszkodhassanak: sokkal inkább tudják méltatni a távozó szerkesztőnek kitartó munkásságát, mintsem hogy ne köszönnet szavával váljanak meg tőle.

Azzal a kéreccsel mutat-

juk meg magunkat, a „Közérdek” ezúttal szerkesztőségét, olvasóinknak, hogy szíveskedjenek minden dologra, a mit közérdeklünknek vélnék, bármily csekélység legyen is az, bennünket figyelmeztetni; szíveskedjenek nézetünket a közérdekek jóindulatú és önzetlen szolgálatában meghitt munkatársaink lenni.

A „Közérdek” szerkesztősége:

Dr. Magyarai Károly.

Malai Dom. Szilágyi F.

Szilágyi Gy. Török Bertalan.

Váro Ferencz.

Társulás és helyes munkafelosztás.

(B.) Régi elismert dolog, — kitűnő példák bizonyítják, — hogy csak a fennebbi elvek vezethetnek korunkban kellő sikerre a megélhetés és előhaladás legőzse pályáján, és — fájdalom! — az is elismert dolog, hogy nálunk, különösen az ipar terén, ez is csak egyike azon textusoknak, melyekről oly szépen írnak és oly sokat beszélnek — eredménytelenül. Kedvetlenül halljuk a „nehéz élet”, a „rossz esztendőkről”, a „kézműipar hanyatlásáról”, az „ipar pártolás hiányáról”, s annak okozójáról: a „sz-

TÁRCSA.

A tizenharmadik.

(Folytatás.)

Csak nagynehezen sikerült másnap személyazonosságát bebizonyítania a kapus azon kemény vádjával szemben, hogy az őik lakójuk nem kopasz, hanem dushajzatu.

Mit tehetett egyebet,

mint hogy a jelenet nevetésesebb részeinek kihagyásával, bevallotta gyűnyűlő hajának gyászpusztulását; s hogy a végzetes változást annál megfoghatóbbá tegye, az előbbihez hasonló fekete pártókat hozatván, azzal mutatá be magát a nehezen meggyőzhető kapusnak; a mi aztán minden kétséget eloszlott.

Midőn végre teljes világgylőlettel szívében ismét hazakerült, kétségbeesése tetőpontra hágott. Mit tegyen? . . . Helyesége nem mehet, ha nem akarja magát az újult erővel kitörő gúny mérgével előltni. Nincs más mód: szállást kell változtatnia, mert itt a történetek után nem maradhat. Hiszen minden is-

kitüntető kegyének jelentőségét hangsúlyozzam.

Mikor a lovagintézmény virágkorában az ősök próbája után lovaggá ütötték az ifjút, karddal érintette arcát és vállát a felavatós e szavakat intézte hozzá: „Isten tisztelőre törd el ezt az ütést, de többet egyet se. Légy bator, igaz és derék; jobb lovagnak lenni, mint szolgának.” S ezzel átadta a lovagság jelvényeit: a kardot, pajzsot és sarkantyukat.

Ma a lovagi próbát nem az ősök száma, hanem az egyéni erővel megszerzett érdemek teszik. Ma azon jeles tulajdonságokat, mikre az avatandót csak figyelmeztették, már a tettek egész sorával kell igazolni. Ma már előbb hosszas és fárasztó küzdelemben kell kipróbálni a lovagi fegyverzet erejét, az igazság kardját, a társadalmi korrektség pajzsát s a folytonos tevékenység ösztönének sarkantyúit. És csak akkor tűzik fel a lovagság keresztjét, ezen mondattal: „Megpróbáltál és megismertél engemet.” Ma már a türelem sem abban áll, hogy egy kard ütését elfogadják; de a bátorság sem abban áll, hogy azt egy másik ütással viszonzozzuk; hanem ma türelem és bátorság összeolvad abban a kitartásban, melylyel a nyilvános életnek körülöttünk csapkodó hullámai között csüggedés nélkül, megingás nélkül helyt állunk kötelességeink mellett.

A küzdelemnek és kitartásnak ezt a folytonos kapcsolatát a közélet munkájának nevezzük. Itt teremnek, lassu és fáradtságos munka verejtekével öntözve, a nyilvánosság légvonalában megerősödve, itt teremnek azok a virágok, melyekből ma a lovagi érdemek polgár-koszorúját kötik.

Ebben a munkában fáradtál, tisztelt Barátom, 25 éven keresztül. Kiváló szerepet vittél vármegyéd szolgálatában azon előkelő állásban, melyre a közbizalom meghívott. A vármegye közönségét hálára kötelezted; ez a hála nyert kifejezést a közgyűlés és tisztársaid elismerése üdvözlésében.

De mi itt nem pusztán hivatalos állásodban szerzett érdemeidről akarunk megemlékezni.

A római vallásos felfogás szerint egyes helyeknek külön génuszai, védő szellemeik vannak; ilyen génusz, még pedig legjobb kedvében, küldött téged Enyed városának. Azt a férfit, kinek tehetségeit nem meríti ki, erejét nem fárasztja ki irodájának munkatömege; aki hivatalos munkáját elvégzve, pihenőül körüljárja a várost, hogy dolgot keressen, mert az rá nézve életszükséglet; a ki magával viszi mindenüvé a sikerek titkát, azt a lelkiismeretességet, mely semmiféle dolgot nem tart mellékesnek, a mit egyszer magára vállalt; a ki a közjó minden homokszeméért lelkesedni tud, de nem hangzatos beszéddel, hanem a tevékenység élénk buzgalomával; s teszi mindezt szívesen és jó kedéllyel, a melynek takarója alatt azonban az örökös józanság páncél ingét hordozza. Nemesak azt a kötelességet végzi tehát, a mit állása szab reá; hanem saját erejéről véve a mértéket, nagy dolgokat szab maga elé kötelességül, mindég újat és mindig többet, azért, hogy nagyot, mindég újat és mindig többet végezhesen. Megvalósítja magában a kötelesség és munka költszetét.

Ezzel, s a mi felfogásunk szerint leginkább ezzel vitad ki Felsőes uralkodónk lovagkeresztjét, mely maga is a munka jelszavát hordozza. Ezen jelben győztél s a mai nap

győzelmed diadalünnepé. Egy egész város őszinté ragaszkodása és elismerése csinálja a diadalmenetet, hogy a mai napról s eltednek e szép pillanatairól soha meg ne feledkezzél. Fogadd szívesen hódolatunkat, reaszolgáltál becsületes munkássággal. Tudjuk, mert ismerjük, tudjuk azt, hogy a te ifjú erővel buzgó tevékenységedet csak fokozni fogja a kitüntetés.

Az ég áldása kíséren megyénk és városunk közjávána munkálásában, tisztelettel és bizalommal nézzük lépteidet, azzal a bizalommal és megnyugvással, a melylyel tűzbe tehetjük az aranyat, midőn az egyszer már az olvasztó-kemence edzésén keresztül ment. Kísérjen rokonszenvünk s azon óhajításunk, hogy a gondviselés, mely téged nekünk adott, tartson meg számunkra sokáig, lássunk téged sikerrel, boldogsággal övezve, legyen ez a kitüntetés csak első lépéseje azon dicsőséges utnak, melyet hazafiságod és tehetségeid megérdemelnek. Isten áldjon meg és éltesen sokáig!

A folytonos eljenzéssel kísért nagyhatású üdvözlés után Török Bertalan következőleg válaszolt:

Szeretett barátaim!
Kedves polgártársaim!

Egy egyszerű megyei tisztviselő halás szívének dobbanása felel válaszul azon megtisztelő szavakra, melyeket egy szeretett barátom a ti nevetekben hozzám intézett. És mi lehetne válaszom életemnek e legszebb pillanataiban más, mint a legmélyebb köszönet a szeretetnek és becsülésnek ezen — reám nézve rendkívül megható nyilvánulásaért, melyel a város szülöttét, barátotokat, testvéreket, véreket csekély személyemben megtisztelni ide jöttetek.

Ámde úgy érzem, hogy midőn örömeteknek adok kifejezést a fejedelmi kitüntetés felett, — mely tulajdonképpen mindnyájunkat ért, mert hiszen én csak szerény kifejezője voltam azon lángoló érzelmeknek, melyek a ti lelketeket hevítik, szerény munkása voltam azon küzdelmeknek, melyeket vármegyénk és városunk közjáváért együtt vívtunk ki, — akkor egyszersmind szívetek hevével, lelketek lángolásával új erőt, új lelkesedést kölcsönöztek s hazafias érzelmeknek mindent legyőző erejével fegyvereztek fel további munkára, további küzdelemre.

Kész vagyok reá! Hiszen erre lelkesítenek a mult emlékei, az ősök hagyományai és erre lelkesít a jövő, melyet biztosítani a mi kötelességünk. Erre buzdit e gyűlésteremben lefolyt alkotmányos küzdelmek folyton felújuló képe, azon küzdelmeké, melyeket a szabadságért s az igazságért vívtak meg azok, kiknek nagy szellemei aggódó figyelemmel kísérik az unokák munkáját.

Erre lelkesít itt minden porszem, melyet taposunk, melybe egykor ezer meg ezer dicső halált halt kiomlott vére vegyült. Erre buzdit ama czimerkép is, melyet Apaffy Mihály fejedelem adott e nemes város polgárságának. Egy szárnyas emberi szívet látok ott, melyre a magasból egy csillag fényes sugara ragyog. Mit jelent ez? „Sursum corda!” Emelkedjék fel szívetek! Emelkedjék ki a föld porából, a közönyösség, részvétlenség ködéből ama magasabb eszményekhez, melyeket a felsőes uralkodónk iránti hűség, a hazaszeretet, vármegyénk és városunk közjáváért való önfeláldozó munkásság nevéin ismerünk

Ez eszményekért fogok ezután is küzdeni utolsó pillanatombig. Fogadjátok a megtisztelésért legmélyebb halamat és köszönetemet.

Este az ünnepelt tiszteletére rendezett társas vacsorán, melyen körülbelül 140-en vettek részt, és melyen az ünnepelt jobbán a vármegye alispánja, balján annak árvaszéki elnöke ült, az első felköszöntőt Csató János kir. tanácsos alispán mondta Ő Felsőesére, majd később az ünnepeltet élte. tolmácsolván egyttal a főispán szerencsekívánatait is, ki családi gyász miatt az estélyen meg nem jelenhetett. Batta Bertalan a megyebizottsági tagok nevében szólott, Gáspár János a 25 éves jubilans régi jó barátot és kartársát élte. A zajosan megújuló eljenzések után az ünnepelt szólalt fel, hálás köszönetet fejezve ki a főispánnak és a vármegye közönségének az iránta tanúsított jóindulatért. Gr. Bethlen Sándor Csató Jánost, a vármegye népszerű alispánját, viszont Deli Ödön minorita-házfőnök Török Bertalant, mint egyházi főgondnokot, Szilágyi Farkas pedig, mint tiszteletbeli kálvinistát élte. Kovács Gyula N.-Enyed város érdemes polgármestere emelkedett fel s ékes pohárköszöntőben élte a város szülöttét és polgárát, ki e város közéletében tevékeny részt vesz s a legtöbb társadalmi intézménynek és egyesületnek megalapításában részt vesz s máig is azoknak buzgó pártolója, részben vezetője. Csató alispán Jávorik m. hir. honvéd-ornagyot, Fritz Pál m.-ujvári bánya-tanácsost és Uray László orsz. fegyház igazgatót köszöntötte fel. Majd Reinbold Olivér m. kir. pénzügyigazgató emelt poharat, ékesen vázolvva a pénzügyi-hatóság nehéz feladatát, melynek vitelehez az ünnepelt főjegyző és tisztviselő társai bizalmát és támogatását nyerte meg. Nagy Lajos a tanítók nevében köszöntötte fel.

Köszöntőket mondtak még az ünnepeltre Dr. Garda Kálmán a jogászra, Lázár István a szerkesztőre, majd Szócs József vizaknai polg. mester az ünnepelt kedves nejére. Sebestyén Sándor Tóth Miklós árvaszéki elnökre és Gáspár Jánosra, az alispán a városok polgármestereire, Váro Ferencz Rákóczi Ferenczről emlékezve meg: a m. tisztviselőkre, Török Bertalan a városokra, a Bethlen-főiskolára, Dr. Havas tanfelügyelőre, Fogarasi Albertre a kiváló munkatársra, Vinczenti Lajos bírora, dr. Ebergényi Sándorra, Horváth Miklósról és Varró Laczira, Dr. Bartók Nagy-Enyed város polgármesterére, Boér Béla a főszolgabírókra stb. az általános jó kedv, az érdekes tósztok, a jó cigányzene majdnem a reggeli órákig tartotta együtt a díszes közönséget mely egy hangulatteljes kiváló nap emlékeivel távozott.

A menut, melyet Gazsa vendéglős nagy szakértelemmel állított össze, a következő volt:

Tok tartár mártással, bélszín körítve, turós haluska, barántsült kompót- és salátával, giardinetto, fekete kávé, borok, ásványvizek.

Vegyes hírek.

— **Gyászhir.** Mely gyász érte báró Kemény Endre orsz. gyűlési képviselőt és családját forrón szeretett nejének elhunytával. A szomorú eset általános részvétet keltett, ahol e kedves, szép asszonyt ismerték. A családi gyászjelentés a következőleg szól: Alulírottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a forrón szeretett nő, a gondos édes anyja, szerető leány és jó testvér

Magyar-Gyerőmonostri b. Kemény Endréné született Nagybarcsai Barcsay Irma életének 48-ik, boldog házasságának 16-ik évében folyó márczius hó 29-én d. u. fel 3 órakor, hosszas és súlyos szenvedés után egy boldogabb hazába költözött. A kiszenvedett porok folyó hó 31-én 3 órakor a gyászoló család magyar-utcai lakásában, az ev. ref. egyház gyász-szertartása után, Magyar-Bükösre fognak szállíttatni és ott a báró Kemény család temetkezési helyén örök nyugalomra helyeztetni. Emléke legyen áldott, nyugalma zavartalan! Nagy-Enyeden, 1896. márczius 29-én. Báró Kemény Endre országgyűlési képviselő, mint férje. Beniczky Aladárné sz. br. Kemény Olga férjével és gyermekeivel, ifj. br. Kemény György, br. Kemény Róza, mint gyermekei. Nagy-Barcsai özv. Barcsay Albertné, mint édes anya. Özv. báró Splényi Henrikné sz. Barcsay Malvin, özv. báró Splényi Gézané sz. Barcsay Alexandra és gyermekei, Barcsay Clementina, mint testvérei. Magyargyerőmonostori báró Kemény György, mint após. Báró Kemény Ödön neje és gyermekeivel, báró Kemény Kálmán cs. és kir. kamarás v. b. t. nejjével. Özv. Petky Ferenczné szül. báró Kemény Anna leányával, báró Kemény Simon nejjével, mint sógorai és sógorinói.

— **Br. Kemény Endréné temetése** nagy részvét között történt meg; rokonok és tisztelők nagy számban jelentek meg, ott volt M.-Ujvárról, br. Kemény Endre választókerületéből Fritz Pál bánya-tanácsos vezetése alatt a bányászti kar és a zenekar is. A halottas háznál tiszt. Szilágyi Farkas tartott gyászbeszédet, a tanító-képezde dal-kara zengte a szomorú temetési énekeket.

† **Báró Kemény János** v. b. titkos tanácsos, a tekei választó-kerület képviselője, életének 71-ik évében márczius hó 26-án Budapesten jobb létre szenderült. Az elhunyt nemcsak az országos szabadelvű pártnak, hanem általában a politikai közéletnek közbecsülésben állott, derék tagja volt. Kemény János báró egyenes ivadéka Kemény János erdélyi fejedeleme. 1825-ben született Pusztá-Kamaráson. Otthon tanult és amikor férfi lett belőle, gazdaságának élt. E mellett Pusztá-Kamarásnak majd jegyzője, majd meg bírja volt. Mikor öccse Kemény Zsigmond báró, a magyar irodalom e kiváló alakja meghalt, sarkóvére ezt vésette: Mint a faklya, másoknak világított, önmaga pedig elhamvadott. Először a kolozsi kerületben iett képviselő 1878-ban és akkor Deák-párti volt. A képviselőház csakhamar alelnökévé választotta. 1884-ben Szontagh Pállal együtt valóságos belső tanácsosi méltóságot nyert. A képviselőháznak 1878 óta tagja volt és 1881-ben és 1895-ben pedig a második helyen jelöltetett a koronaári méltóságra. 1884/87-ben a dicső-szent-mártoni, 1887-től kezdve pedig a tekei kerület képviselője volt. A Kisfaludy-társaságnak alapító tagjai közé tartozik. Kemény báró képviselő napi-díjait 18 év óta Ligeti Antal képviselő házi szolgálta által vette fel: ez a szolgálta 26-án szintén meghalt. Az elhunyt hült tetemeit márczius hó 27-én délután szállították el a ke-repesi temető halottas házából. A család tagjai közül megjelentek: Kemény Géza, Kálmán és Béla bárók, a miniszterium tagjai közül ott voltak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Erdély Sándor, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Fejérváry Géza báró és Jozipovich Imre miniszterek, továbbá Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke, a szabadelvű pártnak, valamint a többi pártnak is

számos tagja. Szász Károly ref. püspök áldotta meg a halottat s szép beszédben méltatta az elhunytat a haza, a társadalom és az egyháza szolgálatában szerzett érdemeit. Ezután a keleti pályaudvarba szállították a holttestet, innen Pusztá-Kamarásra vitték, hol 29-én, vasárnap délelőtt temettek el a családi sírboltba rokonai, barátai és tisztelői részvétele mellett.

— **A községjegyzői képesítő-vizsgát** márczius hó 31-én Versényi Károly sikeresen tette le.

— **Millennáris fa-ültetés.** Szép és megható ünnepet ültünk márczius 30-án hétfőn délután mi enyedik. Az ezredév emlékére ültettünk el egy „quercus pedunculatát“ nagy ünnepségek között. Már kora délután gyülekezett a közönség a séta-térre, hogy tanuja legyen azon fa elültetésének, mely — úgy ohajtjuk — századokon át fogja hirdetni városunk közönségének hazafias kegyeletét. A millennáris fának elültetése délután 5 órakor vette kezdetet a tűzoltó-zenekarnak indulója mellett, majd Kovács Gyula polgármester emelt szót, a következőket mondván: „A magyar nemzet államiságának ezredéves fennállása emlékére ültetjük e tölgyfát e helyre. A növénytan is azt tanítja, hogy a tölgyfa az, amely 800, sőt 1000 esztendeig is él. Adja a gondviselés, hogy ezen fa államiságunk második ezredévének is legyen tanuja ez a hely, amelyet most szent áhitattal vesszünk körül, sok ezredéven keresztül hirdethesse a magyar haza nagyságát. A haza s a nemzet még sok ezredéven át soká és boldogul éljen!“ A beszéd elhangzása után a zene-ar a himnuszt játszotta el, miközben a jelenlét közönség — köztük sok szép hölgy — egy-egy ásó földet hányt a fa gyökereire. E szép aktus lefolyásáról a városi tanács jegyzőkönyvet vett fel, fölemlítve benne a jelenlét neveit, emlékére a szép ünnepélyek.

— **Színészet Nagy-Enyeden.** Deák Péter, a délvidéki színházak igazgatója, jól szervezett társulatával a napokban városunkba érkezik és a husvetei ünnepek alatt megkezdi előadásait. Az előttünk a múltból is ismeretes színtársulat jó szervezése arra jogosít fel, hogy nevezett színigazgató mindent el fog követni, hogy városi közönségünknek egy pár kellemes estét nyújtson precíz előadásaival.

— **Adakozás.** A millenniumi bandérium jelvényének és czimereinek beszerzésére folytatódott adakoztak: Tóth Miklós Nagy-Enyed 5 frt, Fodor György F.-Ujvár 5 frt, br. Kemény Gerő Nagy-Enyed 10 frt, Pogány János Nagy-Enyed 10 frt, Salamon Herman és Dávid Tövis 15 frt, Gulass József Ó-Hába 5 frt, Versényi Károly Besenyő 5 frt, Mihelczán Miklós 2 frt, Weisz Lajos Besenyő 2 frt, id. Lázár Károly N.-Enyed 2 frt, Salamon Simon Tövis 5 frt, gr. Teleki Domokos Alsó-orbó 10 frt, Schieszl Károly Balázsfalva 5 forint.

— **Nyilvános számadás.** A marosújvári olvasó-kör kölcsön-könyvtára javára f. évi február hó 1-én rendezett táncvizgalmat összes bevétele volt: 168 frt 10 kr. Összes kiadása: 77 frt 34 kr. Tiszta jövedelem: 96 frt 76 kr. Felülfizettek: Br. Kemény Endre, gr. Teleki Ádam 10—10 frtot, gr. Bethlen Sándor 5 frt, gr. Teleki Károly, Sándor Jenő, Fritz Károly, Ciccimarra Richard 3—3 frtot, Fritz Pál bánya-tanácsos 2 frt 50 krt, Benedek Farkas, Heinzl Sándor 2—2 frtot, Bihari Sándor M.-Vásárhelyről, Szabó Albert, Dunst Gyula,

Rómer József, Salamon Samu, Simon Izsák, Dossios N. Demeter, Gottlieb Náthán, Kencse Luiza, Mendel Izidor, Beller Károly, Ryba Frigyes 1—1 frtot, Thurzó János és N. N. 50—50 krt. A felülfizetőknek kegyes adományaikért ez uton is legmélyebb köszönetet mond a rendező-bizottság.

— **Megölt ember.** Folyó hó 25-én este a vládházai határon Vládháza községtől mintegy 200 lépésnyire az országút mellett a földre esve Pask Szimion muzsinai lakost megölve találták. Az előjáróság jelentésére a nagyenyedi kir. járásbíró kiküldött bizottsága, mely Vincenti Lajos vizsgáló bíró és dr. Szász Gerőből állott, Csiki kir. ügyész-szel és dr. Farnos Árpád és dr. Mátyás Mihály orvosokkal f. hó 27-én a helyszínere kiszállott, hol a megöltet még azon állapotban találta, amint őt a szerencsétlenség érte. A megelőzőleg kiszállott csendőröknek sikerült a tettést Mán Juon személyében kideríteni, kinek egy véres fejszét találtak, s mint-hogy a megejtett bonczolat eredménye is az volt, hogy az elhalt halálát egy az arczára kapott igen erős, tompa ütés okozta, mely csonttörést eredményezett: valószínű, hogy a tettést most nevezett követte el, annál is inkább, mert köztudomásu a községben, hogy elhaltak ő volt egyedüli haragosa. A nyomozás erélyesen foly s valószínűleg teljes eredményre fog vezetni.

— **A jó ízlés ápolása** mindenestre egyik legfőbb feladatát képezi a sajtónak. Kétségtelen, hogy egy napilap a mindennapi gyors munka közben ennek a feladatnak csak akkor bír megfelelni, ha munkatársai a tudományos és írói világ előkelőségéből sorakoznak, akik a munka lázassága közben sem feledkeznek meg arról, hogy egy országos lapnak más kötelességei is vannak, mint éppen a napi eseményekről értesíteni a közönséget. Erős fej, tiszta elme kell ahhoz, hogy valaki egy esemény megírása közben arra is gondoljon, hogy az a kellő formában s a művelt közönség által joggal megkívánható tárgyilagossággal legyen megírva. E tekintetben kiváló helyet foglal el a hazai hírlapirodalomban az „Egyetértés“, hazánkban ez a legnagyobb és legelőkelőbb napilapja. E lap határozottan ellenzéki álláspontja daczára, mindenkor megőrzi mersekletét és soha sem csap át tulszokba, nem hajhássza a botrányt, kerül a személyeskedéseket s közleményei mindig úgy vannak megírva, hogy az előkelő, művelt közönség nyugodtan elvezetheti azokat s tárgyilagosságuknál fogva biztos ítéletet alkothat magának az eseményekről. De nem csak erre helyez kiváló sulyt az „Egyetértés“ szerkesztősége, hanem gondja van arra is, hogy a szórakoztató olvasmányokban egyuttal olyat is nyújtson, amiből tanulni is lehet, a nélkül, hogy unalmasá váljunk. Erre a célra különös ügyességgel használja fel az „Egyetértés“ változatos tárczarovatát. Nem léha szellemeskedések tárháza ez a rovat, hanem mindenkor irodalmi színvonalon álló, szokszor tudományos becsű mulattató és ismeretterjesztő közlemények sorozata. Egyéb rovatai az „Egyetértésnek“ oly bőveek és oly részletesek, amilyenek csakis oly nagy terjedelmű lapnál lehetségesek. Hírei és eredeti tudósításai a világ minden tájáról megbízhatólag dolgában ritkítják párjukat. Mindezek a tulajdonságok a művelt magyar közönség legkedveltebb lapjává teszik az „Egyetértés“-t, melynek előfizetési ára negyedévre 5 fit. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld az „Egyetértés“ kiadóhivatala Budapesten.

— **Betörések.** Városunkban úgy látszik megint működik egy betörő banda s mint a tények mutatják, oly elemekből állhat, kik a szeszes italokat nagyon kedvelik. Csak a napokban törték fel Papp Gyula sör-raktárát, elemelvén 50 darab sörös palaczkot,

már szombaton éjjel Harmath Miklós kereskedő üzletét törték fel, honnét 200—300 frt értékű árut vittek el, melynek nagyrésze cognac volt. A rendőrség buzgón keresi a tetteseket.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi, 26-ik számában „A Bethlen-főiskola a millenniumon” feliratu cikkelyünkbe nyomdai vétségéből értelemzavaró sajtóhiba került. Egyik bekezdésben ugyanis az van mondva, hogy a millenáris országos torna-versenyen 4—500 középiskolai tanuló fog sikra szállani. E helyett 4500 (négyezer ötszáz) középiskolai tanuló értendő, kik közt főgimnáziumunk is képviselve lesz 50 (ötven) tanulóval.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban az alsófehérmegyei orvos-gyógyszerész-egylet április hó 6-án hétfőn tartandó szak-ülése sajtóhibából 5-ére volt téve, mit ezennel helyreigazít.

— **A marosujvári sósfürdő** tovább fejlesztéséről igen örvendetes hírt vettünk. Az ujonan kinevezett bánya-tanácsos Fritz Pál ur fölterjesztésére a pénzügyminiszter megengedte, hogy 2915 frt 22 krnyi költséggel még a f. év folyamán 4 új fayence fürdő-kád megfelelő fürdő-szobával rendeztessék be. Ezen kívül az eddigi kő-kádak új burkolatot fognak nyerni és a jelenlegi fürdő-szobák a lehető legnagyobb csinnal újra berendeztetni. A jelenlegi pénz- és ruhatar helyisége helyett új helyiségeket fognak építeni és még több kisebb javítást eszközölni. Jövőre nézve tervbe van véve a fürdő melletti malom és favágó kör-fürész más helyre telepítése és — aminek leginkább örvendünk — külön férfi- és női társ-fürdő-osztály berendezése. Az új fürdő-kádak beállítására rövid idő alatt megkezdődik, s még a f. év június hó közepére készen lesz. Midőn ez örvendetes hírt közöljük, el nem mulaszthatjuk az új banya-tanácsos urnak gyors intézkedéséért legmélyebb elismerésünket kifejezni, mert bizton reméljük, hogy az ő, már eddig is tapasztalt érdeklődése mellett a marosujvári fürdő rövid idő alatt eléri azt a kibővítést és kényelmesebb berendezést, melyet vizének kiváló tisztasága és kitűnő gyógyhatása által méltán megérdemel.

Közgazdaság.

Vetőmagvak (Mauthner Ödön tudósítása)

A tavaszi munkákra kedvező időjárás hatása alatt a vetőmagvak forgalma rohamossá válik, a nélkül azonban, hogy ez az árak emelkedését idézne elő, mert áru — mint tudjuk — van elegendő. Mindazonáltal első rendű árukban nem nagy a bőség és az ilyenekért aránylag magasabb árak is fizetendők.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapest: Vörös lóhere 30—40 frt. Luczerna 30—40 frt. Baldaczim 9—10 frt. Bükköny 6—6.50 frt.

Takarmány répamag eredeti obendorfi 25 frt.
" " " vö. Mamth 22 frt.
" " " olajbogyó al. 22 frt.
" " " eckendorfi 22 frt.

Kerti kedvelőknek! Mühle Vilmos temesvári magkereskedő által az idén kiadott nagy, felette gazdag, képtartalmu és érdekes rózsá-, fa- és növényjegyzékben feltűnően nagyszámu újdonságokat találunk kertek és a mezőgazdaságra nézve nagy fontossággal bíró hasznos és takarmány növé-

nyeket és a kertészetre különösen sok főzelék, dinya és virágujdonságot, melyek kiváló diszei lesznek az illető kerteknek, a miért is a 110 nagy quart oldalas díszes árjegyzéknek ingyenes hozatalát melegen ajánljuk, mely átolvasva sokak részére számtalan hasznosat tartalmaz, a mennyiben abban sok tenyészési utasítás és közelebbi leírás is foglaltatik. Ugyanott jelenik meg a „Rózsá Ujság” is, mely az Osztrák Magyar birodalomban a maga nemében az egyedüli szaklap, bő tartalommal és felette művészi kivitelű zines műmellékletekkel — rózsák az eredeti után festve — melyet minden magyar rózsabarátnak a legmelegebben ajánlunk. Az árjegyzék egyenesen Temesvárról kérendő, mely azonnal küldetik meg.

Csarnok.

A „fejedelem.”

Öt se látjuk már többé, a kis kövér emberket, kurta, kövér lábszáraival, kövér, vas-tag ujjaiyal, melyeknek a legkisebbikére is alig fért már föl a családi pecsétgyűrű, amit valaha Kemény János fejedelem viselt, állami okmányokat és nemes leveleket pecsételvén vele. Nem, nem, sohasem fogjuk többé látni a fejedelmet, amint előtipeg a folyosón s leül és csak a tanácssteremből kijövektől kérdegetti:

— Mit rotyognak odabent?

A derék öreg ur anekdotizáló szája becsukódott örökre, ajkán megfagyott a jóságos mosolygás; ma reggel néhány napi kínos betegség után kilehelte nemes lelkét.

Báró Kemény János testvéröccse volt Kemény Zsigmondnak, a nagy publicistának, a maga korában kiváló regényírónak, s hogy minden czimét ideírjuk: Deák Ferencz barátjának; s ahogy Kemény Zsigmond működése megoszlott az irodalom és a politika közt, mint küzdő alaké, akként gíbiezelt János báró is a politika és irodalom mellett egyformán, rokonszenvesen, nagy szeretettel. Szerepre nem vágott, (valljuk be, egy kicsit lusta is volt) de ott szeretett ülni a tűzhelynél s nem volt az a mozzanat sem az irodalomban, sem a politikában, mely az öreg ur figyelmét elkerülte volna.

Pedig ő szerepelhetett volna mint produktív erő is, meglehet mindakét helyütt, — kiváló és originalis tehetségei voltak — de természetesen csak diskurzus utján nyilatkoztak a fehér asztalnál vagy a folyosón, ahol az öreg ur szava, véleménye majdnem megzafolhatlan súlyjal nehezedett a fiatalabb képviselő nemzedékre. A nagy restség mellett igénytelen és szerény is volt, szeretett a háterbe vonulni, úgy, hogy az utolsó években, kivált mióta a közigazgatás államositása fölkerült a programba, mintegy elkedvetlenedve semmibe se avatkozott, hanem a végzetes Bokross Elek, majd Huszár Károly báró vezérkedtek az erdélyi ügyekben a kulisszák mögött. Az előbbit „Erdély eszének” nevezték, pedig később gyászos sorsával csak Erdély szegénye volt, az utóbbi államférfinak gerálta magát, pedig nem volt egyéb, mint egy kicsiny látkörü megyei intrikus — a Falu rossza uri ruhába öltözött baktère.

A speciális erdélyi eszt báró Kemény János és Horváth Gyula képviselték parlamentünkben, az a nyugodt genret, emez a nyugtalan, de mindakettő a lángelme bizonyos csillámaival. Kemény János bölcse mondanásai, melyekben bibliai őserő nyilatkozik,

szájáról-szájra keringnek; ötleteit, melyeket a napi szituációkra mondott, még évek múlva is emlegetni fogják s humorában annyi magyarosság, annyi zamat, annyi játékszáság bugyborekolt, hogy öröm volt vele lenni és őt hallgatni. Nem is volt Kemény Jánosnak talán egyetlen egy ellensége sem a parlamentben.

Pedig nem lehet mondani, hogy daczára zajtalan életének, s a szerepléstől való ideges tartózkodásának, nem vitte volna semmire. A parlament fölismerte az ő értékét s egy nagy tisztelet piedestáljára állította. Kicsiny arányokban bizonyos Deák Ferencz nyombus környezte s bár alig volt egy pár sor kitevő főszóalálása a Ház Naplóiban, az utolsóelőtti három éves országgyűlésen a Ház alelnökévé választotta. Ugyanakkor volt alelnök Szontagh Pál is: Orestes és Pilades, két elválhatlan jó barát, kivel együtt kapták meg a belső titkos tanácsosi méltóságot. Szontagh el is panaszkodta minden ismerősének: „A János rántott be engem. Én nem tudom, hogy mi lelte, miatta kell most excellenciás urnak lennem. Ne vessetek ki, kérlek. Nekem ugyan nem kellett, de nem akartam a János örömét elrontani.” (T. i. úgy állt e dolog, hogy az alelnökség czimén kapták s Szontagh volt az idősebb alelnök; ha ő el nem fogadja, elmarad az előterjesztés.) Azonban Kemény János is így duruzsolt: „Ezen az öreg Palin kiűtött a hiúság; itt van ni, most már nekem kell irulnom-pirulnom a sok gunyos tekintet alatt, de nem volt szívem hozzá ellentmondani, mikor a miniszterelnök megkínált vele, mert úgy szeretem ezt a Palit, mintha a testvérem volna.”

Nyilvánvaló ebből, hogy mindenik a másik kedvéért fogadta el a belső titkos tanácsosságot és kitűnik ebből még az is, hogy Tisza milyen ügyesen ajánlhatta föl e két egyszerű puritánnak a csillámló nagyuri kitüntetést, mely szinte nem illik klasszikus egyszerűségű egyéniségükre, mint ahogy például furcsa lenne leírni is: „Deák Ferencz csász. és királyi kamarás, val. belső titkos tanácsos.”

Kemény János a nyarakat kamarási birtokán töltötte, télen pedig évtizedek óta az „Angol királynőben” lakott, ahol az első emeleti étteremben az egykori Deák-asztalnak (melyet Mikszáth a „Bourbon-asztal” czime alatt leirt pompásan) volt törzse. Körülötte csoportosultak az agglegény államférfiak: Csernátony, Podmaniczky, azelőtt Bedekovics és sokan. Szalmaözvegyi állapotában Tisza Kálmán is ehhez a kompániához tartozott.

A megholdogult öreg ur tagja volt a Kisfaludy-társaság könyvkiadó bizottságának s nagy pajtása Gyulai Pálnak. Rendesen részt vett a társaság nagygyűlésein, bankettjein s jó humorával nem egyszer évelődött Gyulaival:

— Látod Pálom, minden attól függ, hogy télen halok-e meg, vagy nyáron. Mert ha nyáron halok meg, akkor otthon Kamaráson a rokonaim lesznek körülöttem s azoknak hagyom amim van, ha azonban télen halok meg, akkor itt leszek elhagyatva Pesten, és mindenemet a Kisfaludy-társaságnak hagyom.

— Ugyan ne beszélj fejedelem, ne beszélj!

De a „fejedelem” addig beszélte ezt, hogy egyszer aztán csakugyan meghalt és pedig télen — tavaszkor, ami szerinte jó az irodalomnak, de halt volna meg a szegény feje-

delem inkább nyáron, csak még ne most, hanem tiz, husz esztendő múlva.

Egy kitünő politikusunk így jellemezte őt, az ő jószágát, higgadtságát: Ha mi választanánk a miniszterelnököt, Tiszára választanánk, de ha mi választanánk az uristent, Kemény János kapná a legtöbb voksot.

Mindegy; csak a házban volt ő ilyen népszerű; a halál nem változtatta meg miatta a maga sorrendjét.

(Pesti Hirlap.)

Piaczi árak.

Nagy-Enyed, 1896. április 2.			
Buza legjobb	100 kilogramm		7.50
" közepszerű	"	"	7.—
Kétszeres legjobb	"	"	6.50
" közepszerű	"	"	6.—
Rozs legjobb	"	"	5.25
" közepszerű	"	"	5.—
Zab legjobb	"	"	5.50
" közepszerű	"	"	5.—
Kukorica (tengeri)	100 kilogramm		5.50
Burgonya	"	"	2.—
Széna legjobb	egy szekér		6.50
Szalma legjobb	"	"	2.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú			3.50
Cserfa 1 " " " " " "			3.50
Tüligyfa 1 " " " " " "			3.50

Faszén kemény	egy hektoliter	1.80
Marhabús	1 kilogramm	32-36
Sertéshús	"	40-44
Szalonna	"	64-72
Disznósír	"	-80
Vöröshagyma	"	-15
Fokhagyma	"	-20

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Nyersselyem básztruhákhoz

való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima esikós, koezkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G. (es. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

Sz. 79—1896. elnöki.

Pályázati hirdetés.

Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának adóosztályánál 650 frttal és szabályrendeletileg megállapított nyugdíj-illetmény javadalmazásával egybekötött adóügyi állásra pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állásra pályázni ohajtanak, hogy eddigi alkalmazásukat, valamint bármely középiskola IV-ik osztályának sikeres bevezését igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket folyó év **április hó 8 ig** alulirt polgármesterhez terjesszék be.

A kitűzött határidőn túl beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Gyula Fehérvár sz. kir. város polgármesterétől. 1896. márcz. hó 24-én.

Novák Ferencz,
polgármester.

685. 1-1.

Girner és Lingner

Jroda: Fötér 38. sz.

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár, Könyvnyomda

vállalat

Nagy-Enyeden

Telefon-sz. 5. és 6.

Ujdonságok

mindig nagy választékban

Modern berendezése, dús
fölszerelése s jeles munka-
erőinél fogva képes
az erdélyrészi hasonnemű
vállalatokkal versenyezni
ugy az árak, mint a munkák
kivitele tekintetében.

öt gyorsajtóval működik

Nyomda

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Csiraképes tojások

valódi Brahma-tyukoktól egy drb 15 kr. Hollandi fekete nagy fehér bubosoktól egy drb 25 kr., Houdansiktól 1 drb 25 kr., valódi Stajer tyukoktól egy drb 10 kr., Ezüst padualaktól egy drb 30 kr., Hosszu nyakuaktól egy drb 30 kr., Pulykától egy drb 30 kr., Ezüst Wyandottes tyukoktól egy drb 30 kr., Olasz tyukoktól egy drb 30 kr., Törpe tyukoktól egy drb 30 kr., Cochinchinalaktól egy drb 25kr., Erdélyi csupasz nyakuaktól egy drb 20 kr., Dorkinglaktól egy drb 25 kr., Yokohamailaktól egy drb 50 kr., Emdeni órlási libáktól egy drb 1 frt., Pekingi ruezáktól egy drb 20 kr., nagy Stajer ruezáktól egy drb 20 kr.

A fenti fenttájánlott csiratojásokat csakis nemes fajú állatoktól szállítom, a melyek már többször kiütemezve lettek és jótállók azok valódiságáról.

PAULY MAX

Köflach (Steierország). 2-6

Fűz-veszőt

jó árban vásárol

a m. kir. orsz. fegyintézeti
kosárfonó gyár.

677. 3-3.

Csiraképessége kipróbálva

Mint **Mauthner Ödön** legmegbízhatóbb czég bizományosa, ajánlom a t. helybeli és vidéki vevő közönségnek a

MAUTHNER-féle

csiraképességéről legbiztosabb luczerna, lóhere, különböző répa, bükköny magvakat, ugyszinte legkitünőbb kerti vetemény, valamint nagy választéku különböző virágmagvakat eredeti, legolesőbb beszerzési áron.

Teljes tisztelettel
Bisztritsány Lajos.

Virágmagvak legpompásabb színekben

Legmegbízhatóbb forrás

AZ ÖSSZES MAGVAK MOST ÉRKEZTEK.

Kőbányai Polgári Serfűző-Részvénytársaság

Budapest—Kőbányán.

Részvénytőke négy millió korona.

Van szerencsénk az érdekelt körökkel tisztelettel tudatni, hogy

NAGY-ENYEDEN

PAPP GYULA bizományosunknál

egy kizárólagos főraktárt létesítettünk, a hol is söreink úgy hordókban, valamint

légmentes töltőgéppel

telített palaczkokban mindenkor az országSZerte ismert kitünő minőségben és napenként friss töltésben kaphatók.

Kérjük a tisztelt érdekelt feleket, hogy sörszükségletük fedezése végett bizalommal forduljanak nevezett főraktárosunkhoz, a ki feladatának fogja ismerni a t. fogyasztók igényeinek lelkiismeretesen és kellő pontossággal megfelelni.

Tisztelettel

Arjegyzék kívánatra bérmentve azonnal megküldetik.

a Kőbányai Polgári Serfűző rész-
vénytársaság igazgatósága.

Sörnemek:

Polgársör márcziusi, Királysör, Szent István sör pilseni módszer szerint,
Kőbányai Barátsör bajor módszer szerint, Kiviteli márcziusi.